ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky, soudkyně JUDr. Miluše Doškové a soudce JUDr. Faisala Husseiniho v právní věci žalobce: **S. S.**, zastoupený JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Mánesova 1175/48, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 2. 2020, č. j. OAM-459/LE-LE05-LE05-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 2. 7. 2021, č. j. 28 Az 4/2020-78,

takto:

I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo rozhodnuto o zjevné nedůvodnosti jeho žádosti o mezinárodní ochranu podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v rozhodném znění (dále jen „zákon o azylu“). Důvodem pro zamítnutí žádosti žalobce o mezinárodní ochranu pro zjevnou nedůvodnost byla skutečnost, že podle § 2 prováděcí vyhlášky k zákonu o azylu č. 328/2015 Sb. považuje Česká republika Indii za bezpečnou zemi původu. Žalobce přitom ve smyslu § 16 odst. 2 zákona o azylu neprokázal, že zrovna v jeho případě Indii nelze považovat za bezpečnou zemi původu.

[2] Krajský soud přisvědčil žalovanému, že je vskutku zarážející, že žalobce, který tvrdí, že pracoval pro osobu, jež za jeho stranu kandidovala do paňdžábského parlamentu

v roce 2017, vůbec neví, zda je jeho politická strana v tomto regionálním parlamentu zastoupena. Tuto základní neznalost těžko mohlo uspokojivě vysvětlit tvrzení, že pracoval pouze pro jednoho konkrétního kandidujícího politika a že byl „místním aktivistou“, neboť jestliže pracoval přímo pro kandidáta do paňdžábského parlamentu, jak sám tvrdil (kterého chvíli dokonce označoval i za poslance), pak je vysoce nepravděpodobné, že by jako člen strany pracující pro kandidáta do parlamentu za tuto stranu vůbec nevěděl, jak tyto volby pro jeho stranu dopadly, a nevěděl, kolik míst v paňdžábském parlamentu jeho strana nakonec získala. Rovněž tak žalobcova zcela základní neznalost názvů dvou nejvýznamnějších politických stran na celostátní a hlavně i regionální úrovni, kterými jsou X a X, zpochybňuje jeho tvrzení o jeho nějak významnější politické aktivitě v Paňdžábu, kromě členství ve straně X. Přitom měl být právě z důvodu své politické aktivity (jak tvrdí) terčem soustavného nebo cíleného pronásledování členy „společně vládnoucích stran - X a X“ s cílem jeho fyzické likvidace.

[3] Krajský soud uvedl, že osoba aktivně pracující pro kandidáta strany do parlamentu při své práci přichází do styku s informacemi týkajícími se předmětných voleb, a to včetně jejich výsledku. Ani tyto zcela základní informace však žalobce neznal. Dokonce své pronásledování lidmi společně ze stran X a X odůvodňoval i tvrzením o jejich spolupráci a společné spoluvládě, když uvedl, že „mají rozdělenou moc, jednou vyhraje jedna strana a podruhé vyhraje druhá strana, a takto již dlouhá léta v Paňdžábu vládnou“ (viz strana 4 protokolu o pohovoru). Přitom v letech 2007 až 2017 vládla koalice sikhské X a X, od voleb 2017 vládne X a strana X má v paňdžábském 117členném parlamentu pouze 3 poslance.

[4] Krajský soud dále uvedl, že žalobce také vypověděl, že jej napadli lidé poslance X a ve svém písemném vyjádření pak výslovně, že X nařídil policii, aby jej zastřelili, jakmile ho někde spatří. Jestliže však k žalobcem zmíněným incidentům došlo v červnu a prosinci 2018 a X zemřel již 5. 2. 2018, je zřejmé, že tato osoba rozhodně nemohla nic činit, tedy ani nic nařizovat policii. Žalobce prostřednictvím své zástupkyně v návaznosti na žalovaným obstaranou informaci o úmrtí X opakovaně uváděl, že ten sice zemřel, ale že jej napadli „lidé od X“, neboť v jeho politice pokračuje jeho syn, a že je tedy zcela smysluplné tvrzení, že žalobce napadli lidé od tohoto již mrtvého politika. Ve svém písemném vyjádření ze dne 27. 1. 2020 pak žalobce uvedl, že jeho život je ohrožen ze strany syna X a jeho podporovatelů, a uvedl oproti své předchozí písemné verzi, že syn X, X, zavolal na policejní oddělení a nařídil, aby nepřijali žádné jeho trestní oznámení a falešně jej obvinili z nějakého trestného činu. Krajský soud však dal za pravdu žalovanému v tom směru, že tvrzení žalobce o tom, že jej napadli lidé poslance paňdžábského parlamentu za stranu X X, a především na to navazující zcela jednoznačné tvrzení žalobce, že X nařídil policii, aby jej okamžitě zastřelili, jakmile ho někde spatří, nemůže být pravdivé a dále tak jeho osobu znevěrohodňovalo.

[5] K tvrzení žalobce, že jeho strana bojuje za to, aby se v Paňdžábu děti učily v paňdžábském jazyce a aby jako první jazyk byl paňdžábí, přičemž k tomu uvedl, že se sikhy se nezachází jako s rovnoprávnými občany, jsou utlačováni, jejich jazyk a sikhská kultura jsou potlačovány a centrální vláda vnucuje jejich lidem hindštinu, i když je jejich jazyk paňdžábština, krajský soud uvedl, že podle shromážděných informací ve správním spise je v Paňdžábu státním jazykem paňdžábština. Rozpory krajský soud shledal i

v tvrzení žalobce ohledně detailů jeho zranění. Ten měl uvést, že po útoku dne 6. 6. 2018 byl zbit a „zlomili mu přitom levou ruku a kotník na levé noze“. Z žalobcem předložené lékařské zprávy, kterou popsané zranění dokládal, však vyplývá, že měl zlomeninu levé paže, že měl otevřenou ránu na kotníku, která byla zašita 4-5 stehy, a 2-3 řezné rány na hlavě. Je tedy zřejmé, že zranění kotníku je popisováno, resp. dokládáno lékařskou zprávou rozporně. Takto popsané rozpory a nesrovnalosti krajský soud označil za podstatného charakteru, týkající se právě žalobcem tvrzených azylových důvodů, a tedy nikoliv dílčí drobné nepřesnosti nebo pouhým omylem či nepřesným překladem vysvětlitelné rozpory. Bezpochyby snižují věrohodnost tvrzení žalobce.

[6] K žalobcem předloženým listinným důkazům krajský soud uvedl, že kromě prohlášení předsedy strany jsou prohlášení rodičů žalobce a dalších osob téměř identicky formulovaná (zřejmě jednou osobou), a nelze je tak považovat za autentická, což bezesporu snižuje jejich vypovídací hodnotu.

[7] Krajský soud nepřisvědčil ani námitkám procesních pochybení žalovaného v řízení o žádosti žalobce. K námitce proti vedení pohovoru, správnosti tlumočení a obsahu protokolu krajský soud uvedl, že žalobce využil svého práva, aby mu byl celý pohovor zpětně přetlumočen za účelem kontroly. Byla zaprotokolována jediná jeho námitka k protokolu, resp. doplnění jeho odpovědi o text, že o založení jím podporované strany četl; žádné jiné námitky neměl. K námitce, že před vydáním napadeného rozhodnutí žalovaného nebyla vyřízena stížnost žalobce na postup žalovaného ve správním řízení, krajský soud uvedl, že v daném případě nepovažoval za nezbytné, aby bylo před vydáním rozhodnutí ve věci vyčkáno na vyřízení stížnosti žalobce, neboť proti příslušnému pracovníkovi nebyla vznesena námitka podjatosti.

[8] Krajský soud tak uzavřel, že žalovaným shromážděné podklady shledal v daném případě pro zjištění skutkového stavu dostatečnými a relevantními, neboť jsou aktuální, důvěryhodné (ověřené z různých zdrojů), transparentní a dohledatelné. Jestliže žalobce svou obavu z vážné újmy vztahoval k rozporování presumpce Indie jako bezpečné země původu ve vztahu ke své osobě, byl ve smyslu § 16 odst. 2 zákona o azylu povinen svá tvrzení prokázat. To ale neučinil, když jeho sdělení týkající se jeho azylového příběhu obsahují zjevné a zásadní rozpory a nesrovnalosti. Pokud jde o nedostatky v oblasti lidských práv a problémy indických menšin (zejména sikhů) v Indii a Paňdžábu, na které poukazoval, neměly s jeho případem žádnou přímou souvislost. Krajský soud se na základě výše uvedeného ztotožnil se závěrem žalovaného, že vzhledem ke všemu shora uvedenému žalobce neprokázal, že právě v jeho případě nelze Indii (a Paňdžáb) za bezpečnou zemi považovat, a byl proto správný závěr vyhodnotit jeho žádost o azyl jako zjevně nedůvodnou a jako takovou ji zamítnout.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Žalobce (stěžovatel) napadá rozsudek krajského soudu z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[10] Stěžovatel zásadně nesouhlasí se závěrem, že Indie pro něho představuje bezpečnou zemi původu. Tento závěr je v rozporu s jeho osobními zážitky, s obavami, které vyjádřil v

řízení o udělení mezinárodní ochrany, s doklady, které správnímu orgánu předložil, a také se zprávami o situaci v zemi původu. Stěžovatel sdělil, že je politicky aktivní ve straně X. Trpěl zásadními potížemi ze strany stoupenců konkurenčních politických stran, kteří jej pronásledovali, a dokonce fyzicky napadli. V tomto ohledu přednesl podle svého názoru konzistentní tvrzení, která podložil i písemnými doklady, jež osvědčují nejen jeho politickou aktivitu, ale i zranění, které utrpěl. Jeho výpověď obsahovala pouze drobné nesrovnalosti, které jsou vysvětlitelné jednak nepřesným překladem (ostatně námitky proti průběhu pohovoru jsou předmětem samostatné stížnosti), stresem a taktéž neznalostí detailních poměrů na politické scéně v Pandžábu, která je však vzhledem k jeho postavení jako podporovatele lokálního politika pochopitelná.

[11] Stěžovatel se domnívá, že správní orgán pochybil, když se nepokusil jím namítané rozpory v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu odstranit. V rámci řízení před správním orgánem s ním byl proveden toliko jeden pohovor, přičemž tvrzené nesrovnalosti nebyly nikterak následně řešeny a nebylo přistoupeno k pokusu o jejich odstranění. Ani v rámci řízení před krajským soudem nebyla tato otázka až do vydání rozsudku nikterak dále zkoumána.

[12] Správní orgán ani krajský soud se dále nevyjádřily žádným způsobem k tomu, proč by neměla být zranění, která nadto řádně do řízení osvědčil lékařskou zprávou ze Sangam Health Care Centre, způsobena příznivci konkurenčních politických stran. Odkaz na to, že doložené písemné potvrzení a zprávy „nepůsobí autenticky“, lze jen stěží považovat za řádné hodnocení předložených důkazů. Stěžovatel v rámci svých možností poskytl maximální součinnost a doložil vše, co měl k dispozici k odsvědčení tvrzených potíží. Více pro podporu svého azylového příběhu nemohl učinit a nemělo by mu to ani být kladeno k tíži.

[13] Stěžovatel nadto tvrdí, že v jeho případě byly splněny podmínky pro věcné posouzení žádosti podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Podle stěžovatele z evropské legislativy vyplývá, že ani není rozhodující, zda sám stěžovatel vyjadřoval politickou podporu straně X (stěžovatel samozřejmě setrvává na názoru, že ano). Není rozhodné ani to, zda s tímto politickým subjektem stěžovatel jakkoliv jinak sympatizoval. Dostatečným je již to, že mu byla tato politická příslušnost připisována. Jeho činnost je tak zásadním hlediskem, na které je třeba při rozhodování ve věci mezinárodní ochrany brát zřetel. Ostatně i Nejvyšší správní soud v minulosti konstatoval, že z jeho judikatury plyne, že pro shledání pronásledování z důvodu zastávání určitých politických názorů není vždy potřeba aktivního vystupování na veřejnosti či členství v politické straně, nýbrž je třeba přihlédnout k tomu, jaká forma je dostatečná k pronásledování z tohoto důvodu v dané zemi původu, s přihlédnutím k jejím charakteristikám.

[14] Stěžovatel má za to, že jednání, kterému byl v Indii vystaven, je dostatečné ke shledání, že stěžovatelovy odůvodněné obavy z pronásledování byly zapříčiněny právě důvodem zakotveným v Úmluvě o právním postavení uprchlíků a v § 12 písm. b) zákona o azylu.

[15] Žalovaný se ve vyjádření ztotožnil se závěry krajského soudu a zopakoval své argumenty uvedené v odůvodnění napadeného rozhodnutí, na něž také co do vypořádání kasačních námitek odkázal.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[17] Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*; 2) kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně;* rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu; 3) je potřeba učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

[18] Stěžovatel v tomto případě namítá taková zásadní pochybení krajského soudu [zejména v otázce výkladu § 16 odst. 2 a § 12 písm. b) zákona o azylu], která by mohla mít dopad do jeho hmotně právního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[19] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[20] Kasační stížnost **není důvodná** [§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.].

[21] Podle § 12 písm. b) zákona o azylu platí, že „*azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště*“. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu platí, že „*jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany,*

jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze".

[22] Seznam bezpečných zemí původu podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví a *nejméně jednou v kalendářním roce přezkoumá* ministerstvo vnitra. Česko aktuálně za bezpečné považuje celkem 24 zemí uvedených v § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb. (Indie se nachází v § 2 bodu 8 vyhlášky).

[23] Koncept bezpečné země původu vychází z unijního práva. Podle čl. 36 odst. 1 tzv. procedurální směrnice (2013/32/EU) lze třetí zemi po jednotlivém posouzení žádosti považovat ve vztahu k určitému žadateli za bezpečnou zemi původu, *je-li vymezena jako bezpečná v souladu se směrnicí* a pokud *žadatel nepředložil žádné závažné důvody pro to, aby tuto zemi nebylo možno v jeho konkrétní situaci považovat za bezpečnou*.

[24] Vymezení bezpečných zemí původu je na členských státech, ovšem za dodržení požadavků plynoucích z procedurální směrnice; pojem bezpečné země původu je třeba vykládat ve světle pravidel procedurální směrnice

[25] Podle čl. 37 odst. 1 procedurální směrnice mohou členské státy vymezit země jako bezpečné jen při splnění kritérií v příloze I směrnice, podle kterých „*země se považuje za bezpečnou zemi původu, pokud lze na základě tamější právní situace, uplatňování práva v rámci demokratického systému a obecné politické situace prokázat, že v ní obecně a soustavně nedochází k pronásledování podle článku 9 směrnice 2011/95/EU, k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Při tomto hodnocení se vezme v úvahu mimo jiné rozsah, v jakém je poskytována ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení prostřednictvím: a) příslušných právních předpisů země a způsobu, jakým se uplatňují; b) dodržování práv a svobod stanovených v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod nebo Mezinárodním paktu o občanských a politických právech nebo Úmluvě OSN proti mučení, a to zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 uvedené evropské úmluvy nelze odchýlit; c) dodržování zásady nenavracení podle Ženevské úmluvy; d) systému účinných opravných prostředků proti porušování těchto práv a svobod.*

[26] Podle čl. 37 odst. 2 směrnice musí členské státy zajistit *pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné podle tohoto článku*. Podle čl. 37 odst. 3 směrnice se vymezení země jako bezpečné musí zakládat *na řadě zdrojů informací, zejména informací z jiných členských států, od Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Rady Evropy a jiných významných mezinárodních organizací*.

[27] Řízení o udělení mezinárodní ochrany se v případě žadatelů z „bezpečných" zemí původu odlišuje od standardních řízení. Zařazení země na seznam v § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb. zakládá vyvratitelnou domněnku, že tato země splňuje podmínky uvedené v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a v příloze I procedurální směrnice (jak k tomu dodává bod 42 preambule procedurální směrnice, tato domněnka je vyvratitelná právě proto, že zařazení země mezi bezpečné nemůže být „*absolutní zárukou bezpečnosti státních příslušníků dané země*"). Žadatel musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování

nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Označení určité země za bezpečnou tedy v podstatě klade důkazní břemeno na žadatele o mezinárodní ochranu (k tomu srov. již rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, a dále např. usnesení ze dne 24. 3. 2022, č. j. 5 Azs 218/2021-39, bod 13).

[28] Ministerstvo podle § 16 odst. 3 zákona o azylu dále *nezkoumá* naplnění důvodů pro udělení azylu podle § 12, § 13 a §14 ani doplňkové ochrany podle § 14a či § 14b zákona o azylu (v jiné věci tento stav Nejvyšší správní soud popsal tak, že přístup k „plnému" meritornímu přezkumu je u žadatelů z bezpečných zemí omezen, srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2020, č. j. 1 Azs 43/2020-24, č. 4042/2020 Sb. NSS, bod 25). Stejně tak žaloba proti rozhodnutí podle § 16 odst. 2 zákona o azylu *nemá* automaticky odkladný účinek.

[29] V případě žadatelů o mezinárodní ochranu proto nepodléhá soudnímu přezkumu jen otázka, zda žadatel prokázal, že určitou zemi nelze v jeho případě považovat za bezpečnou. Správní soudy *musí mít též možnost zkoumat samotné předpoklady vymezení určité země jako bezpečné* (a žadatelé pochopitelně musí mít možnost zpochybnit před soudem i toto vymezení). Stěžovatel přitom v nyní projednávané věci, alespoň ve vztahu k vlastní osobě, soustavně zpochybňuje, že by Indii bylo možno považovat za bezpečnou zemi původu, a uvádí, že jsou splněny podmínky pro meritorní posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu.

[30] To rovněž znamená, že soud musí mít možnost zhodnotit např. kvalitu zprávy o bezpečnosti té či oné země, která *prakticky nahrazuje povinnost ministerstva shromáždit ke každé žádosti aktuální informace o zemi původu, které mají relevanci s ohledem na azylový příběh konkrétního žadatele*. Opačný přístup by vyloučil efektivní kontrolu zařazování na seznam bezpečných zemí původu (blíže srov. obdobnou argumentaci v rozsudku Krajského soudu v Brně, č. 4270/2022 Sb. NSS, v bodech 20-22; srov. také již na rozsudek krajského soudu navazující usnesení NSS ze dne 24. 3. 2022, č. j. 5 Azs 289/2021-43, body 14-15).

[31] Podle čl. 95 odst. 1 Ústavy platí, že soudce je při rozhodování oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu se zákonem nebo s mezinárodní smlouvou (a jistě též s unijním právem, srov. k tomu čl. 10a Ústavy). Takovýmto jiným právním předpisem je též vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců. V případě, že vyhláška označuje za bezpečnou zemi původu stát, který pro to nesplňuje podmínky, tedy může soud vyhlášku v individuálním případě *nepoužít*. Koneckonců, soudní přezkum označení země jako *bezpečné země původu* (i jejího setrvání na seznamu takových zemí) je i v jiných členských státech EU běžný (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2022, č. j. 10 Azs 161/2022-56).

[32] Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že soudní přezkum označování bezpečných zemí původu má ještě jeden důležitý rozměr. Z řady důvodů na unijní úrovni neexistuje žádný společný seznam bezpečných zemí původu. To ale členským státům nedává možnost si bezpečné země vymezovat podle libosti.

[33] Cílem procedurální směrnice 2013/32/EU je zavést *společné minimální* požadavky pro řízení o mezinárodní ochraně (srov. čl. 1 směrnice a body 11 a 12 preambule). Společný postup při používání pojmu bezpečné země původu zdůrazňuje i bod 48 preambule procedurální směrnice: „*Pro zajištění řádného používání pojmů bezpečné země na základě aktuálních informací by členské státy měly provádět pravidelné přezkumy situace v těchto zemích na základě řady zdrojů informací, zejména informací z jiných členských států, od Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, od Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, od Rady Evropy a jiných významných mezinárodních organizací. Pokud členské státy získají informace o tom, že v zemi, kterou označily za bezpečnou, se situace v oblasti lidských práv významně změnila, měly by zajistit co nejrychlejší přezkum situace a případně přehodnotit označení této země jako bezpečné.*“

[34] Soudní přezkum samotného označení země jako bezpečné tak *současně zajišťuje jednotné uplatňování konceptu bezpečné země původu napříč EU*. To, že vymezování bezpečných zemí původu má být napříč EU co nejjednotnější, nedávno zdůraznila i nizozemská Státní rada (*Raad van State*) v rozhodnutí ze dne 7. 4. 2021, NL:RVS:2021:738 [ECLI:NL:RVS:2021:738, dostupné na: ECLI:NL:RVS:2021:738, Raad van State, 202002809/1/V2 (rechtspraak.nl)], ve kterém se komplexně zabývala nizozemskou praxí při používání pojmu bezpečných zemí původu (srov. především body 7.5 a 7.6).

[35] Pokud jde o nynější věc, žalovaný založil závěr o bezpečnosti Indie na zprávách *Hodnocení Indie jako bezpečné země původu* z července 2019 a *Sikhové v Paňdžábu* z listopadu 2019. Nejvyšší správní soud si je přitom vědom toho, že v rozsahu, v jakém je na seznam bezpečných zemí původu zařazena Indie, vyhlášku č. 328/2015 Sb. za nezákonnou označil Krajský soud v Brně již citovaným rozsudkem č. 4270/2022 Sb. NSS. Krajský soud přitom v citovaném rozsudku zpochybnil závěry žalovaného na základě zprávy *Hodnocení Indie jako bezpečné země původu* z července 2019, a dospěl k závěru, že „*v Indii tedy nelze vyloučit pronásledování. Dochází tam k mučení ze strany bezpečnostních složek a policie, což odporuje jak § 2 odst. 1 písm. k) bod 1 zákona o azylu, tak Příloze I procedurální směrnice. V Indii také dochází k porušování lidských práv, což neodpovídá § 2 odst. 1 písm. k) bod 3 zákona o azylu a písm. b) Přílohy I procedurální směrnice. Indický právní řád neobsahuje termín „uprchlík“ či zákaz nenavracení. Dochází k navrácení do zemí, kde uprchlíkům hrozí nebezpečí, což odporuje písm. c) Přílohy I procedurální směrnice. Co se týče požadavku na systém účinných opravných prostředků [§ 2 odst. 1 písm. k) bod 3 věta druhá zákona o azylu a písm. d) Přílohy I procedurální směrnice], ze shromážděných zpráv nelze posoudit, nakolik tento systém v Indii funguje.*“ Nejvyšší správní soud se však se závěry citovanými v rozsudku krajského soudu neztotožňuje. Krajský soud totiž ve svém hodnocení Indie jako bezpečné země původu zcela pominul, že kritéria Přílohy I procedurální směrnice musí být, pokud mají být překážkou hodnocení země jako bezpečné země původu (hrozba pronásledování, vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům a hrozba z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu), naplněna **obecně a soustavně**.

[36] Ze zprávy *Hodnocení Indie jako bezpečné země původu* z července 2019, kterou použil žalovaný k prokázání, že Indie je bezpečnou zemí původu, nepopiratelně vyplývá, že Indie se potýká s nedostatky v oblasti ochrany základních lidských práv a svobod. Tyto nedostatky správně vyjmenoval krajský soud v citovaném rozsudku č. 4270/2022 Sb. NSS.

Ze zprávy však nevyplývá, že by tyto nedostatky byly obecné a soustavné povahy. Jistě si tak lze představit, že v Indii může docházet k individuálním příkořím v oblasti lidských práv vůči jednotlivcům, která představují selhání systému. To však neznamená, že by samotný systém nedosahoval takové úrovně ochrany jednotlivců, že by to bránilo zařazení Indie na seznam bezpečných zemí původu. Podstatný je celkový pohled na zemi, jež má být označena jako bezpečná země původu, a to včetně zohlednění všech jejích „kapacit" pro zajištění přiměřeného standardu lidských práv. Je zcela logické, že země chudší, země etnicky různorodé, země potýkající se s dlouhodobým napětím mezi určitými skupinami obyvatel či země vystavené působení teroristických organizací či jiných forem politického násilí budou v jednotlivých případech vykazovat porušení lidských práv. Bezpečnou zemí původu však nejsou až tehdy, kdy selhávání při ochraně lidských práv u nich bude mít obecnou a soustavnou povahu, tedy bude se dít často, opakovaně a tak, že půjde o svého druhu standardní způsob fungování daného státu či jeho společnosti. Stěžovatel sice zdůrazňuje ve shodě s krajským soudem nedostatky Indie v ochraně lidských práv, vyplývající ze zprávy *Hodnocení Indie jako bezpečné země původu* z července 2019, nijak však neosvědčuje, že tyto nedostatky jsou obecné a soustavné povahy. Ze zprávy je naopak patrné, že lidská práva jsou v Indii zaručena obstojným způsobem a že jejich standard je s ohledem na ekonomickou úroveň této země a její etnickou, náboženskou a sociální heterogenitu, danou dlouhým a nejednoduchým historickým vývojem, hodný respektu. Na Indii v tomto ohledu nelze hledět očima lidskoprávních standardů bohaté, etnicky vcelku homogenní, nábožensky spíše vlažné a sociálně uspokojivě soudržné České republiky nebo jiných ještě komfortněji žijících zemí Západu. Podstatná je nepochybná poctivost úsilí Indie o respekt k lidským právům a obstojné výsledky, jichž na tomto poli s ohledem na své poměry dosahuje.

[37] Žalovaný tedy postupoval zcela v souladu s § 2 odst. 1 písm. k) a § 16 odst. 2 zákona o azylu, když Indii označil za bezpečnou zemi původu. Proto důvodně požadoval, aby stěžovatel prokázal, že v jeho individuálním případě Indie bezpečnou zemí původu není.

[38] Co se pak týče specifik situace stěžovatele jako podporovatele strany X, nelze se zcela ztotožnit s tím, jak žalovaný a krajský soud zhodnotili zranění stěžovatele a stěžovatelovu aktivitu pro stranu X. Žalovaný zpochybnil tvrzení stěžovatele o utrženém zranění toliko proto, že stěžovatel tvrdil, že měl zlomený kotník, přičemž z lékařské zprávy mělo namísto toho vyplynout, že měl mj. otevřenou ránu na kotníku. Krajský soud pak bez opory v konkrétních skutečnostech, které by pro takový závěr svědčily, jednou větou zhodnotil, že lékařská zpráva nepůsobí autenticky. Není přitom patrné, že by otázka autenticity lékařské zprávy byla mezi účastníky předmětem sporu. Stejně chatrně podloženo fakty je zpochybnění politické aktivity stěžovatele na základě skutečnosti, že stěžovatel nevěděl některé detaily o politické situaci (kolik poslanců má jeho strana v paňdžábském parlamentu či jaký je celý název dvou největších politických stran v zemi). Žalovaný přitom hodnotí tuto neznalost jako znevěrohodňující tvrzení stěžovatele. Tvrdí, aniž by to však opřel o zřejmý faktografický základ, že i měřítkem západní úrovně vzdělanosti se lze domnívat, že by průměrný politický aktivista např. v České republice (např. sbírající podpisy u stánku a účastnící se jako přihlížející politických projevů) musel vědět, kolik poslanců má jeho strana v Poslanecké sněmovně nebo jaký je plný název některé z konkurujících stran (např. KDU-ČSL).

[39] Nejvyšší správní soud na rozdíl od žalovaného a krajského soudu považuje za dobře představitelné, že stěžovatel mohl být politicky aktivní činností pro stranu X a že mohl být napaden jinými osobami, a to i s politickým motivem. Musí však přesto přisvědčit žalovanému, že dostatečně zpochybnil tvrzení stěžovatele v tom rozsahu, že by stěžovateli pro jeho politickou aktivitu v Indii hrozila závažná újma, pro kterou by v jeho případě nebylo možné Indii považovat za bezpečnou zemi původu. Tyto pochybnosti plynou částečně z některých rozporů ve výpovědi stěžovatele, zejména co se týče původce hrozby závažné újmy stěžovateli (strůjcem měl být člověk, který byl v době napadení stěžovatele již rok po smrti). Plynou ale i z informací ve zprávě *Sikhové v Paňdžábu* z listopadu 2019, podle níž, pokud již dojde k nějaké formě násilí na příznivcích strany X, jedná se o individuální případy selhání systému, nikoliv o existenci systému, který by vytvářel, podporoval či nevyvíjel snahu minimalizovat hrozbu závažné újmy příznivců této strany. Nejvyšší správní soud tak uvádí, že byť stěžovatel tvrdil skutečnosti, které by případně mohly v jeho individuálním případě znamenat, že Indii nelze považovat za bezpečnou zemi původu, žalovaný tyto skutečnosti dodatečným způsobem zpochybnil. Jelikož je to stěžovatel, kdo má doložit, že žádost o mezinárodní ochranu podává jako občan bezpečné země původu, tak bylo na něm, aby pochybnosti žalovaného dokázal rozptýlit. To se mu v řízení před žalovaným nepovedlo. Stěžovatel předložil řadu čestných prohlášení, jimiž chtěl prokázat jím tvrzené skutečnosti. Ta však nemají dostatečnou důkazní přesvědčivost. Žalovaný poměrně trefně uvádí, že jsou vyhotovena strojově ve stejném formátu a jsou obsahově téměř totožná, což ubírá na autenticitě popisu skutečností, které se jimi mají osvědčit a které již předtím byly žalovaným relevantně zpochybněny.

[40] Žalovaný se tedy v míře, v níž to povaha věci a tvrzení stěžovatele a jím předestírané důkazy umožňovaly, snažil rozhodné skutečnosti postavit na jisto a poskytl stěžovateli prostor k tomu, aby nesrovnalosti ve svých tvrzeních vysvětlil a odstranil. Není chybou žalovaného, že se to stěžovateli nezdařilo.

[41] Ani s argumentací stěžovatele ohledně aplikace § 12 písm. b) zákona o azylu se v jeho případě nelze ztotožnit. Stěžovatelem v kasační stížnosti předestíraná výkladová hlediska (stačí, že je cizinci připisována příslušnost k politické straně, důvodný strach z pronásledování nemusí plynout pouze z aktivní účasti v politické straně a na veřejnosti) jsou obecně vzato správná. Nejsou však relevantní pro stěžovatele. Ten nepřesvědčil žalovaného, že speciálně právě on byl v zemi původu navzdory tomu, že jde o zemi obecně vzato bezpečnou, vystaven jednání, které by výjimečně znamenalo, že by pro něho jeho země původu bezpečná nebyla. Teprve pokud by stěžovatel o tom, že takovému jednání vůbec byl vystaven, žalovaného přesvědčil, bylo v dalším kroku třeba zabývat se otázkou, zda byl vystaven tomuto jednání proto, že skutečně byl politicky činný, anebo proto, že mu politická činnost byla „jen“ připisována.

[42] Konečně k námitce nesprávného postupu žalovaného, pokud nezopakoval pohovor se stěžovatelem, Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem uvádí, že ze správního spisu je zjevné, že stěžovateli byl dán prostor k rekapitulaci jeho odpovědí a případnému vyjádření nesouhlasu s obsahem protokolu o pohovoru či jeho doplnění. Stěžovatel však s obsahem protokolu o pohovoru souhlasil a tuto skutečnost stvrdil svým podpisem. Ani poté ostatně, a to i když byl zastoupen advokátem specializovaným na otázky azylu a

cizinců, neuvedl, jak výše vyloženo, nic, čím by doložil, že Indie konkrétně pro něho není bezpečnou zemí původu.

[43] Žalovaný proto nepochybil, pokud žádost stěžovatele zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, a krajský soud toto rozhodnutí žalovaného správně aproboval.

IV. Závěr a náklady řízení

[44] Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[45] Výroky o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, a proto mu nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému pak soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2022

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu